

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1921 kl. 4 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 9, i anledning av första kammarens beslut rörande väckt motion om vidtagande av åtgärder för internationell utredning och överläggning i fråga om antagande av ett världsspråk m. m.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott remitterad motion, nr 154, har herr *Lindhagen* hemställt,

att riksdagen ville anhålla, att regeringen måtte:

*Motionen
och första
kammarens
beslut.*

1:o) hos folkens förbund och de stater, som ej äro anslutna till det samma, taga initiativ till en *förutsättningslös* internationell utredning och överläggning för antagande genom mellanfolklig överenskommelse av ett världsspråk, avsett att inläras i alla världens skolor, ävensom till åtgärder för inrättande av en internationell världsspråksakademi för övervakande av det antagna språkets utveckling och enhetlighet,

2:o) för sådant ändamål säskilt stödja den av svenska världsspråkskommittén genom regeringens bemedling till förbundet ingivna hemställan om ett dylikt initiativ från förbundets sida.

Berörda utskott har i sitt utlåtande, nr 10, anfört följande:

»Frågan om åtgärder från statsmakternas sida för främjande av världsspråksidén har, såsom motionären erinrar, tidigare vid flera riksdagar varit föremål för omprövning. Vid 1919 års riksdag väcktes av herr *Lindhagen* en motion, nr 117, i vilken hemställdes, såvitt angår ovanberörda fråga, att riksdagen måtte anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga initiativ till en internationell överläggning om genomförandet genom mellanfolklig överenskommelse av ett världsspråk, avsett att inläras i alla världens skolor, ävensom framföra denna sak till övervägande särskilt vid underhandlingarna om det blivande fredsslutet. Motionen remitterades till första kammarens första tillfälliga utskott, som inhämtade yttrande över densamma från pro-

fessorn *Adolf Noreen*. Denne uttalade därvid, att det lede intet tvivel och erkändes alltmera enhälligt bland sakkunnige, att ett världsspråk (hjälpsspråk) utgjorde ett trängande och med vart år allt omistligare behov. Vad som först och främst borde för sakens främjande åtgöras, vore att söka åstadkomma ett gemensamt uttalande till förmån för världsspråkstan-ken av ett flertal statsmakter och att, om och sedan man lyckades åväga-bringa ett sådant, söka förvärva sig en säker kanal till de maktstående vid fredsslutet eller inom det nationernas förbund, som man ju hoppades då skulle hava kommit till stånd.

Utskottet uttalade i sitt över motionen avgivna utlåtande (nr 5), att den viktiga och intressanta frågan icke för det dåvarande syntes mogen för internationellt avgörande.

Såsom av de vid motionen fogade bilagorna A. och B. framgår, har den i motionen avhandlade frågan numera av svenska världsspråkskommit-tén blivit förelagd nationernas förbunds första delegeradeförsamling i Genève genom en till densamma avlåten skrivelse, däri anhålles, att förbundet måtte taga initiativet till en förutsättningslös internationell utredning och överläggning för antagande genom mellanfolklig överenskommelse av ett världsspråk, avsett att inläras i alla världens skolor, ävensom, i förekom-mande fall, till åtgärder för inrättande av en internationell världsspråks-akademi för övervakande av det antagna språkets utveckning och enhet-lighet. Denna från svenskt håll gjorda framställning synes icke hava kommit under omprövning i Genève. Däremot behandlades av församling-en ett från flera medlemmar inom densamma väckt förslag, att förbundet i ändamål att öka samförståndet mellan folken måtte uttrycka en önskan, att undervisningen i esperanto utbreddes mera i alla världens skolor. Vederbörande utskott föreslog, att framställningen skulle överlämnas till generalsekreteraren med uppdrag att till nästa församling framlägga en rapport om vad som uppnåtts i länder, där ett internationellt språk redan införts i offentlig undervisning. Församlingen beslöt emellertid uppskjuta frågans behandling.

Syftet med förevarande motion synes utskottet beaktansvärt.

Enligt utskottets mening vore det otvivelaktigt för saken mest gaggande, att en förutsättningslös utredning av förevarande fråga komme till stånd. Då en sådan åsyftas i den av svenska världsspråksföreningen till förbundet ingivna framställningen, synes det utskottet mycket önskvärt, att densamma erhåller ett officiellt stöd.»

Utskottet hemställde, att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t

täcktes på sätt, som må befinnas lämpligt, stödja den av svenska världsspråkskommittén till nationernas förbund ingivna framställningen om vidtagande av en förutsättningslös utredning angående möjligheterna för införandet av ett världsspråk.

Sedan första kammaren vid plenum den 6 april bifallit utskottets hemställan, har ärendet delgivits andra kammaren, som hänvisat ärendet till sitt femte tillfälliga utskott.

Med åberopande av de skäl, som anförts av första kammarens utskott, *Utskottet.* får femte tillfälliga utskottet hemställa,

att andra kammaren måtte för sin del biträda det av första kammaren i ärendet fattade beslutet.

Stockholm den 29 april 1921.

På utskottets vägnar:

ALGOT SJÖSTRÖM.

Närvarande: herrar Sjöström, Pettersson i Vrätsered, Holmner, Jonsson i Mörkhult, Lindström i Långnäs, Hansson i Trollhättan, Eriksson i Östanfors och Lindmark.
